

ВТОРИННЕ ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛІВ У ДИЗАЙНІ ОДЯГУ

Наталія Литвиненко^{1*}, Марина Вороніна¹, Ольга Лавренюк¹

¹Київський національний університет культури і мистецтв

Анотація

Мета статті — через упорядкування змістового смислу поняття «апсайклінг» та аналіз варіантів його прояву розкрити потенціал можливостей застосування цього екологічного напрямку в дизайні одягу. *Методологія дослідження*. У дослідженні використано методики візуально-аналітичного, системно-структурного та морфологічного аналізу, об'єктивне спостереження, метод порівняння. *Результати*. Описано основні традиційні техніки роботи з вторинним текстилем для створення нових полотен, фактур та орнаменталі сучасного одягу. Виявлено переваги напрямку апсайклінгу в творчому, практичному, організаційному та освітньому аспектах. Створюючи нове, доводиться використовувати вже виготовлене, те, що вже не функціонує чи вийшло з ужитку. Результат цього процесу приносить не тільки користь, а й стимулює натхнення. Дизайнер, працюючи в напрямі апсайклінгу, не просто обробляє матеріал та створює новий виріб — він перетворює вже наявний об'єкт, надаючи йому нового життя, нової функції, своєї глибокої філософії, присвятивши цьому набагато більше часу, зусиль, вмінь та власних ресурсів. На основі проведеного аналізу розроблено інтелект-карту, яка дозволяє упорядкувати смисловий зміст терміна «апсайклінг — вторинне використання матеріалів в дизайні одягу» через визначення всіх його суттєвих ознак. *Наукова новизна*: Стаття присвячена апсайклінгу як актуальному напрямку екодизайну, що є більш економічно ощадливим та технічно перспективним, ніж виготовлення нових речей. Проаналізовано колекції відомих світових та українських брендів, що застосовують метод переробки (вторинного використання) одягу та текстильних матеріалів. Визначено, що апсайклінг розвиває уяву, навчає фантазувати, творчо мислити, відчувати розмаїття світу. Апсайклінг об'єднує між собою різні напрями, техніки та прийоми в мистецтві костюма.

Ключові слова: апсайклінг; екодизайн; екологічна мода; одяг; вторинне використання текстильних матеріалів; клаптеве шиття

Для цитування

Литвиненко, Н., Вороніна, М., & Лавренюк, О. (2022). Вторинне використання матеріалів у дизайні одягу. *Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство*, 47, 177-185. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.47.2022.269635>

ВСТУП

Нагальною проблемою сьогодення є збереження екологічної стабільності планети й зменшення обсягів класичних виробництв з переробки сировини та подальшого виготовлення матеріалів чи виробів. Одним із найперспективніших постає напрям екологічного дизайну — апсайклінг, яким для виробництва сучасних виробів fashion-індустрії передбачено оновлення одягу або вторинне використання його окремих вузлів, а також вживаних текстильних матеріалів. У рамках цієї стат-

ті поставлено завдання на основі упорядкування смислового змісту терміна «вторинного використання матеріалів в дизайні одягу» виявити сукупність продуктивних можливостей апсайклінгу.

Тренд на захист навколишнього середовища зростає з неймовірною швидкістю, апсайклінг та тривале використання речей набирають все більшої популярності.

Техніки переробки вживаного одягу задля виготовлення нового існують з давніх-давен в культурах майже всіх народів світу. До традиції зберігати в костюмі пам'ять пращурів, оточувати себе бере-

гами та знаковими деталями за часів економічних і політичних криз додавалися брак коштів та нових матеріалів, сьогодні ж причиною переробки одягу є куди серйозніші проблеми — забруднення навколишнього середовища, надлишок товарів, нераціональне використання речей та матеріалів. Наразі більшість всесвітньо відомих брендів також почали цікавитись та впроваджувати в сучасне виробництво одягу систему його всебічної переробки.

Враховуючи зазначені екологічні проблеми, можна говорити про формування та поширення еко-руху «розумного, свідомого» споживання, який включає, зокрема, вторинне використання — використання перероблених речей. Дизайнери та активісти еко-руху пропагують цей напрям за допомогою дуже дієвого прийому — розвитку творчої фантазії та досяжності культурного й естетичного задоволення.

Збільшення обсягу речей «second hand» з відчутним рівнем заощаджень та зростання популярності виробів «hand made» розкривають чималий потенціал для організації власного бізнесу та професійного навчання майбутніх дизайнерів одягу.

Спільними зусиллями дизайнерів та споживачів проекти в напрямі апсайклінгу можуть надати нового та упевненого імпульсу в бік екологізації індустрії моди.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Від формулювання загальних основ концепції екологізації виробництва та споживання на початку 1970-тих років проблеми екологічного характеру все більш гостро постають у XXI столітті. Одне з найперших місць щодо забруднення навколишнього середовища посідає саме fashion індустрія, оскільки з початком століття виробництво одягу збільшилось в 10 разів. Статистика негативно вражає — середньостатистичний споживач купує речей вже на 60% більше, ніж 20 років тому. Водночас 80% новопроданих речей в той же рік потрапляють на смітник (З. Тканко & О. Тканко, 2019). Це стало причиною того факту, що модна індустрія за темпами та обсягами забруднення довкілля фактично досягає показників нафтовидобувної промисловості.

Стурбованість людства екологічними проблемами стала прямою причиною формування еко-концепції в сфері моди та дизайну в цілому. В останні роки в індустрії моди відбувається еко-технологічна революція і надзвичайно популярним та вживаним стає термін «стала/стійка мода» («sustainable fashion»), або «еко-мода» («eco fashion») (Vets et al., 2017).

Останнім часом проблеми екологізації в дизайні одягу та особливості напрямку апсайклінгу активно

висвітлюються в роботах українських науковців, серед яких Т. Куратнік та А. Скубій (2018) — визначення апсайклінгу як сучасного напрямку екодизайну; Н. Чупріна (2013) — енергозберігаючі технології екодизайну у створенні сучасного одягу як продукту індустрії моди; Н. Чупріна та М. Сусук (2014) — апсайклінг та його визначення як напрямку екодизайну в сучасній індустрії моди, К. Пашкевич та Д. Петросян (Pashkevich & Petrosyan, 2021) — особливості дизайн-проекування колекцій одягу за принципом безвідходності.

Мета статті — через упорядкування змістового смислу поняття «апсайклінг» та аналіз варіантів його прояву розкрити потенціал можливостей застосування цього екологічного напрямку в дизайні одягу.

Методологія дослідження. У дослідженні використано методики візуально-аналітичного, системно-структурного та морфологічного аналізу, об'єктивне спостереження, метод порівняння.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

В індустрії модного одягу вирішення екологічних проблем проходить за декількома напрямами, що подані в таблиці 1.

Таблиця 1

Основні напрями екологізації в дизайні одягу

Напрями екологізації в дизайні одягу	Характеристика напрямку
«Reducing»	«зниження/зменшення», дбайливе ставлення та ошадливе використання природних ресурсів та людської праці
«Recycling»	«переробка» непотрібних / використаних речей або відходів, надання їм нової відмінної форми
«Upcycling» / «reusing»	«трансформація використаного або незатребуваного матеріалу» в продукт рівної або кращої якості / «вторинне використання» речей, зі створенням для них нового функціоналу, надання нового життя ("Upcycling Definition", 2020)

Джерело: (Прусак & Кордіяка, 2013)

Людство прагне універсальності та комфорту, а дизайнери — до концепції «розумної, усвідомленої моди». Бренди закликають один одного змінити

підхід до створення нових колекцій — відмовитися від прив'язки до одного сезону, зробити ставку на екологічність та тривале використання. Усе частіше в межах тижнів моди влаштовують окремі секції для показів екологічних колекцій.

Завдяки прогресивним поглядам дизайнерів, застосування вторинної сировини, як абсолютно незвичного для споживача матеріалу для виробництва одягу, вийшло на інший рівень, коли вироби, що не можна носити, будуть використовуватися як текстильна сировина — старий одяг перетворюватиметься на «нову моду».

Враховуючи значну кількість вінтажного одягу, сьогодні можна говорити про величезний ресурс текстильних матеріалів, які надають дизайнерам усього світу за допомогою апсайклінгу відчутного творчого імпульсу для створення абсолютно нової екологічної моди з тканин «сімейних підприємств» Європи, екологічно й етично якісних матеріалів. Все більшого значення для виробників одягу набуває отримання сертифікатів «Глобального стандарту органічного текстилю» (GOTS) і «Міжнародної асоціації натуральної текстильної промисловості» (IVN Best).

Італійський бренд Diesel у 2020 році презентував першу апсайклінг-колекцію — одяг для неї створювали з речей із попередніх власних колекцій (з колекцій 55DSL). На подіумі «виблискували»: куртки, в яких поєднувалися джинсова основа та худі, асиметричні футболки з двох різних матеріалів, джинсові рюкзаки, перешиті зі штанів тощо (Рис. 1а).

Аналізуючи останні пропозиції бренду Balenciaga, можна помітити чималий інтерес до комбінування вживаних речей, застосування екологічно чистих тканин, перероблених та інших сертифікованих екоматеріалів (Рис. 1б).

Приваблюють перспективні екологічні рішення всевітньо відомого бренду Alexander McQueen на основі традиційної техніки печворка, що представлено на Рис. 1с.

Мартін Марджела (Maison Margiela) створює унікальну upcycle-колекцію, поєднуючи в ексклюзивних виробках шкіряні рукавички, мішки з під кави, джинси, пакувальні пакети та папір (Рис. 1д).

Станом на 2020 рік близько 20 українських брендів одягу, взуття та аксесуарів є такими, що належать до категорій «eco-friendly» та «sustainable», а саме: Roussin, Raw Flaw, Ksenia Schnaider, Avoska, Ncyzip, Natasha Fishchenko, Hanftek, My Sleeping Gypsy, Khomenko, Slowme, Майстерня Закаблук, Remade, Her, Golub Upcycled Denim Project, Ochis, Act Green, Anna Sun, Azava, Root Bags, Suburb Europe, POSTUSHNA (Стріплінг, 2019).

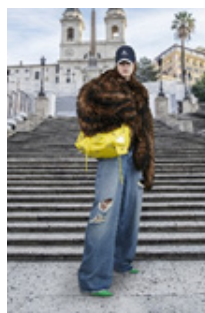
Декілька прикладів творчих ідей українських дизайнерів представлено на Рис. 2. Український бренд Ksenia Schnaider збільшує ряди своїх шанувальників по всьому світу завдяки оригінальним інтерпретаціям вінтажного деніму (еко-шуба, демі-джинс тощо) та застосуванню печворку (Ksenia Schnaider) (Рис. 2а).

Яся Хоменко — один із найпопулярніших екодизайнерів України — з першої своєї колекції пропагує тему екологічної моди, піднімає питання важливості апсайклінгу, використовує в роботі виключно вінтажні тканини і відверто захоплюється світом секонд-хенду, нерідко називаючи його джерелом свого натхнення (Рис. 2б).

Одяг наймолодшого українського екобренду POSTUSHNA створено з перероблених речей, придбаних на секонд хендах. Втілення принципів апсайклінгу відбулося також у колаборації з компанією DHL Express Україна — спеціально створена капсула демонструє можливість актуалізувати проблему переробки уніформи великих компаній для громадськості, бізнесу та держави (Рис. 2с).

а

б

с

д

Рис. 1. Апсайклінг-рішення світових брендів одягу
Рис. 1а. Diesel. Джерело: ("Diesel створив капсулу", б.р.)
Рис. 1б. Balenciaga. Джерело: ("Навколо світу", 2021)
Рис. 1с. Alexander McQueen. Джерело: (Beljanski, 2020)
Рис. 1д. Maison Margiela. Джерело: (Somewho, 2015)

Рис. 2. Апсайклінг-пропозиції українських брендів одягу
Рис. 2а. Ksenia Schnaider. Джерело: ("5 фактів про колекції", 2017)
Рис. 2б. Khomenko. Джерело: ("Дизайнерка Яся Хоменко", 2021)
Рис. 2с. Postushna. Джерело: ("EcoLogica: результати програми", 2021)

Аналіз особливостей матеріалів і технологій, що найчастіше використовуються в апсайклінгу, а також необхідність підвищення ефективності прийомів формотворення, актуалізують потребу у глибокому вивченні та популяризації традицій народної творчості, збереженні етнокультурних цінностей, притаманних кожному регіону (Давиденко & Чоні, 2017).

Багатовікові традиції бережливого ставлення до предметів одягу та текстильних виробів, яке майже у всіх народів передавалось з покоління в покоління, сьогодні проявляються через відчутне розмаїття варіантів його вторинного використання у різні способи — від можливості перешивання на іншу фігуру до використання його у різноманітних клаптевих техніках.

Для виготовлення нового одягу логічно починати з утворення текстильного полотна звичними методами: ткацтвом — у системі перпендикулярних ниток/стрічок, що вирізані зі старих матеріалів та речей; плетінням гачком або спицями — нитка необхідної довжини утворюється поєднанням тонких смужок із вживаних матеріалів (зокрема, із трикотажних речей, панчіх, плівки тощо); плетінням — зі стрічок тканини/трикотажу утворюється коса або джгут, які скріплюються у нове фактурне полотно; найпростішим зшиванням окремих фрагментів/клаптиків. Товщина новоутвореного полотна також легко регулюється шляхом додавання певної кількості шарів.

На нашу думку, запорукою поширення апсайклінгу серед професійних та молодих дизайнерів, а також аматорів-початківців може стати узагальнення та впровадження основних традиційних технік і прийомів рукоділля, за допомогою яких утворюється необхідне полотно або окремі вузли одягу чи відбувається декорування необхідних фрагментів:

Patchwork (печворк, Англія) — клаптеве шиття за схемою, що утворює мотиви різноманітних

розмірів та складності; окремі мотиви потім поєднуються в орнаментальну сітку, а мономотиви можуть являти собою сюжетне зображення;

Quilting (квілтінг, США) — техніка поєднання клаптиків текстильного матеріалу з подальшим «сюжетним» вистьобуванням — так званий, об'ємний печворк із додаванням будь-якого наповнювача;

Chenille (синель, Франція) — поєднання декількох шарів різноманітних тканин, що укладаються у певному порядку або хаотично (зокрема, невеликих обрізків/клаптиків), вистьобування паралельними строчками довільної конфігурації та наступне розрізування верхнього шару тканини між строчками — утворюється рельєфна різнобарвна текстильна поверхня придатна для виробів різної сезонності;

Вого (боро, Японія) — техніка настрочування латок (зазвичай сірого або темно синього кольору) на зношений текстиль/одяг;

Sashiko (сашико, Японія) — техніка приєднання клаптиків тканин на старий текстиль/одяг та подальше вистьобування білими нитками з утворенням певного ритмічного малюнка/візерунка;

Yosegire (йосегірі, Японія) — «стандартизований» печворк — зшивання клаптиків тканини в «паркетному» порядку;

Kantha (кантха, Бангладеш та Індія) — різновид вишивки/вистьобування, в якому поєднується декілька шарів старих сарі або їх фрагментів;

Аплікація — настрочування текстильних клаптиків з метою приховування пошкоджень або прикрашання через утворення декоративного мотиву.

Всіма вищезазначеними декоративними техніками можуть бути утворені чи оновлені також окремі вузли/фрагменти одягу.

Компанії fashion індустрії зі світовим ім'ям (а це близько 150 великих брендів) влітку 2019 року підписали «Пакт про моду» (Fashion

Part G7). В його умовах зазначається, що протягом 30 наступних років вони повинні дотримуватись принципів сталої екологічної моди, які передбачають зменшення споживання, перехід на екологічно чисті технології виробництва та матеріали і соціальну відповідальність споживання (Босакевич, 2021).

Сучасний покупець діє саме за принципом «свідомого» споживання виробів: звертає увагу на якість того, що вдягає, та віддає перевагу речам із натуральних матеріалів; обирає речі, що слугуватимуть довше, або намагається подовжити термін використання улюблених зношених речей. Одяг, вироблений чи оновлений шляхом апсайклінгу, є модними, сучасними, екологічними, стильними і, дійсно, ексклюзивними, оскільки можна впевнено сказати, що двох однакових дизайнерських речей просто не існує.

З урахуванням розмаїття фінансових можливостей та потреб кожного споживача можна констатувати економічну ефективність апсайклінгу, бо переробка одягу здатна принести чималий прибуток, адже витрати на екологічні матеріали є оптимально мінімальними: окрім змоги позбавити персональний гардероб від старих, непотрібних чи малих за розміром речей, це відмінна можливість заощадити сімейний бюджет; нагода збагатити власний арсенал технік рукоділля; шанс проявити фантазію та створити нову унікальну річ.

Для поціновувачів оригінальних дизайнерських ідей існують журнали та сайти, а на базі технологій апсайклінгу молодь створює старт-апи для розвитку власного бізнесу. Такий вид діяльності дає можливість повністю проявити та реалізувати себе як особу, здатну творити прекрасне. Ідея апсайклінгу — це перспективне поєднання ідеї хенд-мейду, як бажання виділитися, та збереження екології корисним та вигідним для всіх способом.

У сучасних закладах fashion освіти чималий акцент в програмах професійної підготовки майбутніх дизайнерів одягу зроблено на аналізі різноманітних прийомів формоутворення, їх практичному опануванні на основі вторинного використання речей та матеріалів й дослідженні декоративно-прикладних ремесл. Часто творчі студентські роботи презентуються у формі апсайклінг образів, виконаних із залишків текстильного виробництва та виробництва одягу: обрізків, клаптиків, мірного шмаття, випадів після розкрою чи бракованих виробів (незалежно від розміру, форми та стилю).

Створення одягу популярним нині методом деконструкції дозволяє комбінувати нові та пе-

рероблені матеріали, стандартизувати дизайн та передбачає багаторазову трансформацію одягу. Водночас «збирання колірних блоків» вдосконалює навички роботи з патернами у різних видах текстильних комбінацій, що значною мірою урізноманітнює розроблений дизайн. Зокрема, цьому присвячено короткий (4 тижні) курс «Стабільний текстиль» («Sustainable Textiles»), що організовано в Лондонському коледжі моди ("London College of Fashion", n.d.).

У сучасному світі до основної захисної функції одягу додається більш високий рівень її споживання — екоконцепція «свідомого споживання». Дизайнер, працюючи в напрямі апсайклінгу, не просто обробляє матеріал та створює новий виріб — він перетворює вже наявний об'єкт, надаючи йому нового життя, нової функції, своєї глибокої філософії, присвятивши цьому набагато більше часу, зусиль, вмінь та власних ресурсів.

На основі проведеного аналізу нами була розроблена інтелект-карта, яка дозволяє упорядкувати смисловий зміст терміна «апсайклінг — вторинне використання матеріалів в дизайні одягу» через визначення всіх його суттєвих ознак (Рис. 3).

Засобом унаочнення структури смислового змісту засвоюваного терміна ми обрали інтелект-карту (Mind Map). Наш вибір зумовили ергономічні властивості інтелект-карт і наявність у вільному доступі широкого спектра програмних застосунків для їх побудови (Деордіца та ін., 2022).

Отже, з метою вирішення низки екологічних проблем та запровадження концепції свідомого споживання результатом вторинного використання матеріалів в дизайні одягу слід розглядати процес створення нового одягу чи оновлення наявного з новітнього полотна або окремих вузлів, виготовлених у будь-якій техніці клаптевого шиття.

ВИСНОВКИ

Під впливом відчутних кліматичних змін і загострення сучасних проблем надлишкового виробництва та споживання можна констатувати посилення в суспільстві запиту на «свідому, екологічну моду», створення якої, зокрема, відбувається за допомогою напряму екодизайну — апсайклінгу. Останніми роками вказаний тред набуває все більшої популярності серед світових та українських брендів одягу. Окрім визнаних перспектив застосування в сфері екологізації дизайну одягу через вторинне використання текстильних матеріалів чи створення нового одягу із кількох старих речей, апсайклінг містить відчутний потенціал

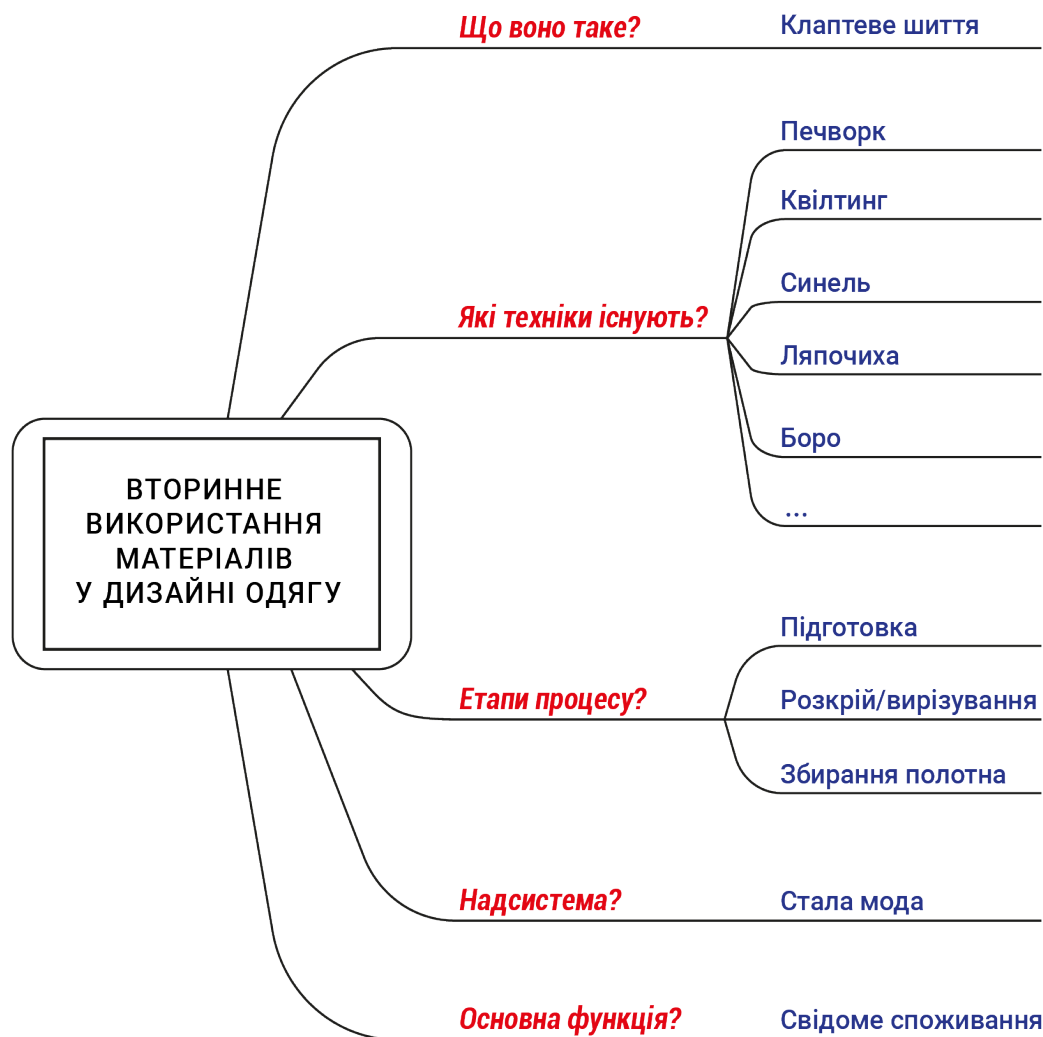

Рис. 3. Упорядкування смислового змісту терміну «апсайклінг». Розроблено авторами.

для: пошуку оригінальних творчих ідей із метою задоволення споживчих потреб, практичного урізноманітнення прийомів проектного методу деконструкції (трансформування, демонтаж, руйнування форми), затребуваності традиційних технік рукоділля для створення різноманітних фактур та орнаменталізації одягу, реалізації стартапів в малому бізнесі, багаторівневого професійного навчання майбутніх дизайнерів одягу.

Наукова новизна: Стаття присвячена аналізу апсайклінгу як актуального напрямку екодизайну, що є більш економічно ощадливим та технічно перспективним, ніж виготовлення нових речей. Проаналізовано колекції відомих світових та українських брендів, що застосовують метод переробки (вторинного використання) одягу та текстильних матеріалів. Визначено, що апсайклінг розвиває уяву, навчає фантазувати, творчо мислити, відчувати розмаїття світу. Апсайклінг об'єднує між собою різні напрями, техніки та прийоми в мистецтві костюма.

Перспективи дослідження полягають у креативному та ефективному способі передачі уважного, свідомого та відповідального ставлення до речей і природи та втілення ідеї про те, що все має ресурсний потенціал; у наданні місця індивідуальності — на протипагу мас-маркету та розвитку еко-креативної індустрії в Україні.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Босакевич, М. (2021, 27 серпня). *Мода на сталість. Як одна з найбільш «марнотратних» індустрій стає раціональною* (Ч. 1). Mind. <https://mind.ua/publications/20230390-moda-na-stalist-chastina-i>
- Давиденко, І., & Чоні, П. В. (2017). Дослідження принципів використання вторинних текстильних матеріалів в проектуванні сучасного костюма. *Технології та дизайн*, 2. http://nbuv.gov.ua/UJRN/td_2017_2_3
- Геордіца, Т., Вороніна, М., Спіфанова, О., & Толмачов, В. (2022). Мисленнева тактика засвоювання термінів

- фахової мови. *Фізико-математична освіта*, 34(2), 25–32. <https://doi.org/10.31110/2413-1571-2022-034-2-004>
- Дизайнерка Яся Хоменко випустила лінійку світшотів для премії Future Generation Art Prize. (2021, 2 грудня). *Vogue*. <https://vogue.ua/ua/article/culture/art/dizayner-yasya-homenko-vypustila-lineyku-svitshotov-dlya-future-generation-art-prize.html>
- Куратник, Т., & Скубій, А. (2018, 11–12 квітня). Визначення апсайклінгу як сучасного напрямку екодизайну. В *Дизайн-освіта: проблеми та перспективи*, Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (с. 123–132). Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка. <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/10999>
- Навколо світу: колекція Balenciaga Pre-Fall 2021. (2021, 19 квітня). *Vogue*. <https://vogue.ua/ua/article/fashion/brend/balenciaga-pre-fall-2021.html>
- Прусак, В. Ф., & Кордіяка, І. Я. (2013). Екологічний дизайн у вирішенні соціальної проблеми «відходів життєдіяльності людини». *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*, 2, 46–47.
- 5 фактів про колекції Ksenia Schnaider весна-літо 2018. (2017, 13 листопада). *Vogue*. <https://vogue.ua/ua/article/fashion/brend/5-faktov-o-kollekcii-ksenia-schnaider-vesna-let-2018.html>
- Стріплінг, Ю. (2019, 26 грудня). *Свідоме споживання в ЄС: вечірки з обміну речами та «блошині» фестивалі*. Укрінформ. <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2844737-svidome-spozivanna-v-es-vecirki-z-obminu-recami-ta-blosini-festivali.html>
- Тканко, З., & Тканко, О. (2019). Екологічний дизайн в індустрії моди початку ХХІ століття. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*, 39, 161–169. <https://visnyk.lnam.edu.ua/system/files/201939/visnyk-lnam-no-39-2019-zenovii-atkanko-olha-tkanko-161-169.pdf>
- Чупріна, Н. В. (2013). Енергозберігаючі технології екодизайну у створенні сучасного одягу як продукту індустрії моди. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну*, 6(74), 245–253.
- Чупріна, Н. В., & Сусук, М. Б. (2014). Апсайклінг та його визначення як напрямку екодизайну в сучасній індустрії моди. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*, 3, 38–41.
- Що таке «свідома мода» і як вона пов'язана з екологією. (2018, 4 вересня). *Na chasi*. <https://nachasi.com/2018/09/04/shho-take-svidoma-moda/>
- Beljanski, T. (2020). *Alexander McQueen Creators – patchwork creation tutorial on Youtube*. L'Officiel Arabia. <https://www.lofficielarabia.com/fashion/alexander-mcqueen-creators-patchwork-creation-tutorial-on-youtube>
- Diesel створив капсулу зі старих речей, які зберігалися на складі*. (б.р.). *Blur*. Взято 10 червня 2022 року з <http://blur-fashion.com/dieselupcyclingfor>
- EcoLogica: результати програми підтримки молодих українських sustainable брендів*. (2021, 21 жовтня). *Lviv Fashion Week*. <https://lvivfashionweek.com/news/2021/ecologica-rezultaty-programy-pidtrymky-molodyh-ukrayinskyh-sustainable-brendiv>
- London College of Fashion. Sustainable Textiles Online Short Course*. (n.d.). University of the Arts London. Retrieved June 10, 2022, from <https://www.arts.ac.uk/subjects/fashion-design/short-courses/sustainability/sustainable-textiles-online-short-course-1cf>
- Pashkevich, K. L., & Petrosyan, D. G. (2021). The features of design-projecting of clothing collections on the principle of zero waste. *Stredoevropský věstník Pro vědu a výzkum*, 6. <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1259685.pdf>
- Somewho, Y. (2015, 8 марта). *Деконструктор моды Мартин Марджела*. *Style Insider*. <https://styleinsider.com.ua/2015/03/dekonstruktor-mody-martin-mardzhela/>
- Upcycling Definition*. (2020, January 21). *Youmatter*. <https://youmatter.world/en/definition/upcycling/>
- Vets, T., Navolska, L., & Pashkevich, K. (2017). Analysis of sustainability and environmental friendliness concepts in the modern fashion industry. *Theory and Practice of Design*, 11. <https://doi.org/10.18372/2415-8151.11.11858>

REFERENCES

- Beljanski, T. (2020). *Alexander McQueen Creators – patchwork creation tutorial on Youtube*. L'Officiel Arabia. <https://www.lofficielarabia.com/fashion/alexander-mcqueen-creators-patchwork-creation-tutorial-on-youtube> [in English].
- Bosakevych, M. (2021, August 27). *Moda na stalist. Yak odna z naibilsh "marnotratnykh" industrii staie ratsionalnoiu* [Fashion for Sustainability. How One of the Most "Wasteful" Industries Becomes Rational] (Pt. 1). *Mind*. <https://mind.ua/publications/20230390-moda-na-stalist-chastina-i> [in Ukrainian].
- Chuprina, N. V. (2013). *Enerhozberihaiuchi tekhnolohii ekodyzainu u stvorenni suchasnoho odiahu yak produktu industrii mody* [Energy-Saving Technologies of Eco-Design in the Creation of Modern Clothes as a Product of the Fashion Industry]. *Bulletin of the Kyiv National University of Technology and Design*, 6(74), 245–253 [in Ukrainian].
- Chuprina, N. V., & Susuk, M. B. (2014). *Apsaiklinh ta yoho vyznachennia yak napriamu ekodyzainu v suchasni industrii mody* [Upcycling and Its Definition as

- a Direction of Eco-Design in the Modern Fashion Industry]. *Bulletin of Kharkiv State Academy of Design and Arts*, 3, 38–41 [in Ukrainian].
- Davydenko, I., & Choni, P. V. (2017). Doslidzhennia pryntsyviv vykorystannia vtorynnykh tekstylnykh materialiv v proektuvanni suchasnoho kostiuma [The research of the principles of using recycled textile material in the design of modern costume]. *Tekhnolohii ta dyzain*, 2(23). http://nbuv.gov.ua/UJRN/td_2017_2_3 [in Ukrainian].
- Dieorditsa, T., Voronina, M., Yepifanova, O., & Tolmachov, V. (2022). Myslennieva taktyka zasvoiuвання terminiv fakhovoi movy [Thinking Tactic of Professional Language Terminology Acquisition]. *Physical and Mathematical Education*, 34(2), 25–32. <https://doi.org/10.31110/2413-1571-2022-034-2-004> [in Ukrainian].
- Diesel stvoriv kapsulu zi starykh rechei, yaki zberihalysia na skladi* [Diesel Created a Capsule from Old Things Stored in a Warehouse]. (n.d.). Blur. Retrieved June 10, 2022, from <http://blur-fashion.com/dieselupcyclingfor> [in Ukrainian].
- Dyzainerka Yasia Khomenko vypustyla liniiku svitshotiv dlia premii Future Generation Art Prize [Designer Yasya Khomenko released a line of sweatshirts for the Future Generation Art Prize]. (2021, December 2). *Vogue*. <https://vogue.ua/ua/article/culture/art/dizayner-yasya-homenko-vypustila-lineyku-svitshotov-dlya-future-generation-art-prize.html> [in Ukrainian].
- EcoLogica: rezultaty prohramy pidtrymky molodykh ukraïnskykh sustainable brendiv* [EcoLogica: Results of promotion project for young sustainable brands]. (2021, October 21). Lviv Fashion Week. <https://lvivfashionweek.com/news/2021/ecologica-rezultaty-programy-pidtrymky-molodyh-ukrayinskyh-sustainable-brendiv> [in Ukrainian].
- Kuratnik, T., & Skubii, A. (2018, April 11–12). Vyznachennia apsaiklinhu yak suchasnoho napriamu ekodyzainu [Definition of upcycling as a modern direction of eco-design]. In *Dyzain-osvita: problemy ta perspektyvy* [Design Education: Problems and Prospects], Proceedings of the 3rd All-Ukrainian Scientific and Practical Internet Conference (pp. 123–132). Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University. <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/10999> [in Ukrainian].
- London College of Fashion. Sustainable Textiles Online Short Course*. (n.d.). University of the Arts London. Retrieved June 10, 2022, from <https://www.arts.ac.uk/subjects/fashion-design/short-courses/sustainability/sustainable-textiles-online-short-course-lcf> [in English].
- Navkolo svitu: kolektsiia Balenciaga Pre-Fall 2021 [Around the World: Balenciaga Pre-Fall 2021 Collection]. (2021, April 19). *Vogue*. <https://vogue.ua/ua/article/fashion/brend/balenciaga-pre-fall-2021.html> [in Ukrainian].
- Pashkevich, K. L., & Petrosyan, D. G. (2021). The features of design-projecting of clothing collections on the principle of zero waste. *Středoevropský věstník Pro vědu a výzkum*, 6. <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1259685.pdf> [in English].
- 5 faktiv pro kolektsii Ksenia Schnaider vesna-lito 2018 [5 Facts About Ksenia Schnaider Spring-Summer 2018 Collections]. (2017, November 13). *Vogue*. <https://vogue.ua/ua/article/fashion/brend/5-faktov-o-kollekcii-ksenia-schnaider-vesna-let-2018.html> [in Ukrainian].
- Prusak, V. F., & Kordiiaka, I. Ya. (2013). Ekolohichni dyzain u vyrishenni sotsialnoi problemy "vidkhodiv zhyttiediialnosti liudyny" [The ecological design in solving social problem "waste left due to human activity"]. *Bulletin of Kharkiv State Academy of Design and Arts*, 2, 46–47 [in Ukrainian].
- Shcho take "svidoma moda" i yak vona poviazana z ekolohiieiu* [What is "Conscious Fashion" and How is it Related to Ecology]. (2018, September 4). Na chasi. <https://nachasi.com/2018/09/04/shho-take-svidoma-moda/> [in Ukrainian].
- Somewho, Y. (2015, March 8). *Dekonstruktor mody Martin Mardzhela* [Fashion Deconstructor Martin Margiela]. Style Insider <https://styleinsider.com.ua/2015/03/dekonstruktor-mody-martin-mardzhela/> [in Russian].
- Striplinh, Yu. (2019, December 26). *Svidome spozhyvannia v YeS: vechirky z obminu rechamy ta "blosyni" festyvali* [Conscious Consumption in the EU: Swap Parties and Flea Festivals]. Ukrinform. <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2844737-svidome-spozivanna-v-es-vecirki-z-obminu-recamita-blosini-festivali.html> [in Ukrainian].
- Tkanko, Z., & Tkanko, O. (2019). Ekolohichni dyzain v industrii mody pochatku XXI stolittia [Ecological design in fashion industry at the early XXI century]. *Bulletin of Lviv National Academy of Arts*, 39, 161–169. <https://visnyk.lnam.edu.ua/system/files/201939/visnyk-lnam-no-39-2019-zenoviiatkanko-olha-tkanko-161-169.pdf> [in Ukrainian].
- Upcycling Definition*. (2020, January 21). Youmatter. <https://youmatter.world/en/definition/upcycling/> [in English].
- Vets, T., Navolska, L., & Pashkevich, K. (2017). Analysis of sustainability and environmental friendliness concepts in the modern fashion industry. *Theory and Practice of Design*, 11. <https://doi.org/10.18372/2415-8151.11.11858> [in English].

REUSING OF MATERIALS IN CLOTHING DESIGN

Nataliya Lytvynenko^{1*}, Maryna Voronina¹, Olha Lavreniuk¹

¹Kyiv National University of Culture and Arts

Abstract

The purpose of the article is to reveal the possibilities' potential of applying this ecological trend in clothing design through the arrangement of the concept's meaning of "upcycling" and the analysis of its manifestation options. *Research methodology.* The research used methods of visual-analytical, system-structural and morphological analysis, objective observation, and the method of comparison. *Result.* The main traditional techniques of working with secondary textiles for creating new canvases, textures and ornamentation of modern clothes are described. The advantages of the upcycling direction in creative, practical, organisational and educational aspects have been revealed. When creating something new, it is necessary to use what has already been created, what no longer functions or has fallen out of use; the result of this process is not only beneficial, but also inspiring. A designer, working in the direction of upcycling, does not just process material and create a new product — he transforms an already existing object, giving it a new life, a new function, his deep philosophy, devoting much more time, effort, skills and own resources to it. On the basis of the conducted analysis, an intelligence map has been developed, which allows to organise the semantic content of the term "upcycling — secondary use of materials in clothing design" through the definition of all its essential features. *Scientific novelty.* The article is devoted to the analysis of upcycling as a relevant direction of eco-design, which is more economical and technically promising than the manufacture of new things. Collections of well-known global and Ukrainian brands that use the method of reusing (secondary use) of clothing and textile materials were analysed. It has been determined that upcycling develops imagination, teaches to fantasise, think creatively, and experience the diversity of the world. Upcycling combines different directions, techniques and methods in clothing art.

Keywords: upcycling; eco-design; ecological fashion; clothing; reuse of textile materials; patchwork

Інформація про авторів

Наталія Литвиненко, кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, Київський національний університет культури і мистецтв, вул. Євгена Коновальця, 36, Київ, Україна, 01133, ORCID iD: 0000-0003-4206-5446, e-mail: litvinenko79@knukim.edu.ua

Марина Вороніна, кандидат педагогічних наук, Київський національний університет культури і мистецтв, вул. Євгена Коновальця, 36, Київ, Україна, 01133, ORCID iD: 0000-0003-3838-7194, e-mail: m_voronina@i.ua

Ольга Лавренюк, кандидат мистецтвознавства, Київський національний університет культури і мистецтв, вул. Євгена Коновальця, 36, Київ, Україна, 01133, ORCID ID: 0000-0003-0862-796X, e-mail: lavrenyukolga@ukr.net

Information about the authors

Nataliya Lytvynenko*, PhD in Technical Sciences, Senior Researcher, Kyiv National University of Culture and Arts, 36 Ye. Konovaltsia St., Kyiv, 01133, Ukraine, ORCID iD: 0000-0003-4206-5446, e-mail: litvinenko79@knukim.edu.ua

Maryna Voronina, PhD in Education, Kyiv National University of Culture and Arts, 36 Ye. Konovaltsia St., Kyiv, 01133, Ukraine, ORCID iD: 0000-0003-3838-7194, e-mail: m_voronina@i.ua

Olha Lavreniuk, PhD in Art Studies, Kyiv National University of Culture and Arts, 36 Ye. Konovaltsia St., Kyiv, 01133, Ukraine, ORCID iD: 0000-0003-0862-796X, e-mail: lavrenyukolga@ukr.net

*Corresponding author

